

Administratia
 Nr. 194.
 Braşov, Mercuri 3 (15) Septembrie
 1897.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U I I X.

„Gazeta”iese în da-care di.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe şase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
 Pentru România şi străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe şase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminecă 8 franci.
 Se prenumără la toate oficiile
 poştale din ţinut şi din afară
 şi la dd. colectorii.
 Abonamentul pentru Braşov
 administraţiunea, piaţa mare,
 lângă Inului Nr. 50 etajul
 I.: pe un an 10 fl., pe şase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
 senu 15 bani. Atât abonamen-
 tele cât şi inserţiunile sunt
 a se plăti înainte.

Nr. 194.

Braşov, Mercuri 3 (15) Septembrie

1897.

Ne-am înţeles!

Vorbim mai jos despre adunarea „Kulturegylet”-ului din Ungaria nordică.

Preşedintele acestei reuniuni de maghiarisare este unul din cei mai distinşi aristocraţi unguri, care are mare trecere şi stă în renumele, de-a fi mare Maghiar şi de-a avea păreri sale cu totul independente.

Ei bine, acest fruntaş dintre fruntaşii Maghiari, contele Stefan Karolyi, face în vorbirea sa de deschidere guvernului unguresc o critică, care se poate numi nimicitoare, însă nimicitoare nu numai pentru guvernele „liberale” maghiare şi arta lor de-a stăpâni, ci chiar şi pentru cauza, ce-o reprezintă însuşi şi care se resumă în cuvântul „maghiarisare”.

Contelui Karolyi îi se pare, că încă nici pe departe nu s'a făcut destul din partea guvernelor unguresci pentru politica naţională maghiară. Nu numai, că guvernele n'au jertfit din colosalul buget al statului ceea ce ar fi trebuit pentru politica naţională, der refusa chiar şi cererea unei neînsemnate măririi a subvenţiunii Kulturegyletului din cestiune. Mai mult: în ţinuturile naţionalităţilor limba maghiară nu face cuceriri. Înainte de 1848 magnaţii croaţi se mărturisiau ca Unguri şi mare parte din clasa de mijloc croată vorbea unguresc. Astăzi Croaţii sunt duşmanii Ungurilor. Tot aşa le merge cu Fiume, pentru care au cheltuit 120 de milioane ca să facă dintr'ensul un port mare. Dér nici situaţia din Ardeal, Bănat şi Ungaria de nord nu o află mai îmbucurătoare.

Acest Junker maghiar, care şi astăzi crede, că numai Maghiarul şi rassa maghiară e ce e în acest stat, mai are aerul de-a se plânge, că cetăţenii nemaghiari nu numai că nu vorbesc limba, dér până adî nici că se simt Maghiari. Şi pe aceste constatări îşi clădesce el acuşaţiunea, că de 30 de ani guvernele unguresci au făcut ce au vrut, însă numai politică naţională nu au făcut.

Nu ne trece prin gând să luăm în apărare guvernul faţă de învinuirile mândrului conte. Tréba acesta au făcut'o mamelucii lui în adunare, tocmai pe când vorbea contele, lărmuind în tot chipul, ca să-şi arate nemulţămirea, ba unul dintre ei l'a întrerupt chiar cu strigarea: „Poftim şi vorbeşte despre cultură şi nu despre politică!”

Prea mare lucru a cerut acest mameluc, când sciut este, că Maghiarul şovinist de adî nimic nu poate face fără politică, necum să vré să facă cultură nepolitică. Dér contele Karolyi dice, că se numără între Ungurii cei vechi. Ei bine, aceştia făceau numai politică şi erau cel puţin aşa de sinceri, s'eu o ascundă sub masca culturii, ce nu o aveau. Ei sciau una şi bună: că numai Ungurul e om şi că cei de altă rassă sunt nu numai inferiori rassei maghiare, ci aproape numai

umbre de ómenî. Karolyi, se vede, ţine şi adî la acest principiu al rassei privilegiate şi de aceea se miră aşa de mult, că cetăţenii nemaghiari încă nu sunt Maghiari nici măcar cu spiritul, când această rassă superiără de mult trebuia să le înţipărăscă timbrul său.

Intr'o privinţă însă contele Karolyi caracterisează foarte bine starea lucrurilor. E adevărat ce dice, că guvernarea ungurescă de 30 de ani n'a nisuit în primul rând la alta, decât la estinderea puterii centrale în proporţiă tot mai mare. Pe calea această a centralisării puterii au ajuns aşa de departe, încât se poate dice, că nici stăpânirea autocrată a Rusiei nu esercează asupra cetăţenilor o putere mai neţermurită, ca guvernul unguresc.

„Cu această putere ei puteau face cu noi ce voiau”, dice Karolyi, „dér ce au făcut pentru Dumneşeu? Din naţiunea luptătoare a lui Szechenyi, din naţiunea eroică a lui Kossuth, din naţiunea resistentă a lui Deak au făcut o naţiune de lingători de talere”.

Ne-am înţeles. Acesta e rezultatul politicii de maghiarisare, în ce priveşte reflexul ei asupra Maghiarilor înşi-şi. Unde volnicia şi violenţa este ridicată la principiu de stat, rezultatul moral şi naţional nu poate fi altul.

David br. Urs de Marginea.

Sibiu, 1 (13) Septembrie.

Eri a fost conduse la mormânt rămăşiţele pămâtescul aie neuitatului baron Urs de Marginea. În mormântarea a fost demnă de el şi de faptele lui, splendorea si a fost înălţată prin faptul, că însuşi Escelenţa Sa Metropolitul Alba-Iuliei Mihalyi a venit cu mare asistenţă dela Blaşiu, ca să s'evărsescă actul religios a serviciului funebru, apoi prin prezenţa unui mare număr de ţărani şi ţărance veniţi anume din toate ţinuturile grăniţeresci în deputaţiune, în fine prin prezenţa şi asistenţa de onóre a armatei. Fiind tocmai acum dusă partea cea mai mare a garnisónei la manevre, n'a putut lua parte la înmormântare, decât numai o companie de infanterie şi o baterie de artilerie în număr şi ajustare de război. Toţi ofierii, cari se aflau în Sibiu au fost de faţă, în frunte cu generalul F.M.L. baron Reichlin.

Intre cei mai de sprópe ai răposatului, rudenii şi amicii am văduţ pe nepotul său, căpitanul în retragere Urs din Timişóra, pe maiorul Maxim, căpitanul Stejar ş. a., cari erau încujuraţi de mulţimea de fruntaşi români şi de somităţile autorităţilor şi societăţii s'esesci din Sibiu.

Serviciul funebru s'a început pe la 3 óre, îndată după sosirea Metropolitului Mihalyi îmbrăcat în ornat bisericesc, asistat fiind de d-l preposit I. M. Moldovan, canonicul Simion P. Mateiú, Dr. Augustin Bunea, Dr. Vasilie Hoesu, Aron Papiu, Valeriu Suoiu, Ioanaşiu etc. În casa mortuară, unde s'a ţinut prohodul, cadavru eroicului colonel Urs era aşezat într'un cociug de metal. La intrare ţineau prăză câte trei ar-

tierişti în ţinută mare la dreapta şi la stânga.

După prohod cociugul fú aşezat pe carul mortuar tras de patru cai dela artilerie. Cortegiul în frunte cu musica orăşenescă porni spre biserica greco-unită. După musica urmă un lung şir de scolari mai ales dela scótele grăniţeresci, veniţi anume pentru înmormântare, după cum a dorit răposatul, care a lăsat în testament câte o corónă fiă-carui elev, care va lua parte la înmormântarea sa. Au fost foarte mulţi scolari mai ales din comuna Veştem şi Orlat. După şirul scolarii mergea un soldat cu crucea, apoi venea Metropolitul cu cei opt preoţi asistenţi. După carul funebru, alături cu care erau duse cununile şi deoraţiunile purtate de un soldat, apoi venea nepotul răposatului cu vechii săi amici şi alte rudenii, după care urmă corpul ofieresc, cadeţii, reprezentanţii autorităţilor şi ceilalţi asistenţi, între cari se aflau şi multe dame.

În curtea casei parohiale gr.-unite s'a făcut serviciul divin. Cu această ocaziune a ţinut secretarul metropolitan şi membru în comitetul fondurilor grăniţeresci, Dr. Augustin Bunea a spus un prea frumos şi însufleţit discurs funebru, pe care vi-l alătur. (Îl vom publica întreg în numărul de Duminecă).

Când cociugul a fost aşezat în criptă, compania de infanterie şi artilerie au dat salvele de onóre şi astfel ceremonia înmormântării s'a încheiat cu bubuitul tunurilor în mod potrivit ca viaţa răposatului ilustrată de fapte măreţe războinice.

În biografia, ce am publicat'o în numărul de eri s'a dice, că după fapta de arme strălucite în bătălia dela Medole (1859) maiorul Urs a primit şi ordinul corónei de fier cl. III^a. Acesta este o eróre, căci la 1859 a primit numai ordinul Mariei Teresiei, ér corónă de fier i-s'a conferit după bătălia dela Lissa.

Convocarea congresului bisericii române gr. or.

Scim, că Maiestatea Sa a luat la cunoscinţă notificarea privitoare la convocarea congresului bisericesc pe ziua de 1 (13) Octomvre c. În urma această Escelenţa Sa Metropolitul Miron Romanul a şi convocat congresul pe sus numita zi. Textul convocării este următorul:

MIRON,

din îndurarea lui Dumneşeu arhiepiscop al bisericii ortodoxe în Transilvania, şi metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania,

Preasântişilor fraţi episcopi, venerabilelor consistorii eparhiale, onorabililor deputaţi congresuali, iubitului cler şi popor din provincia Nostíra metropolitană: dér şi milă dela Dumneşeu, şi salutarea Nostíra cordială!

Având în vedere §§. 151 şi 152 din statutul organic, convocăm şi prin această dechiarăm de convocat congresul ordinar naţional-bisericesc al provinciei Nostíre metropolitane la biserica parohială din cetatea Sibiu, pe Mercuria ce cade în 1/13 Octomvre a. c. la 9 óre înainte de amézi, în care zi după terminarea ritualelor bisericesti va urma numai decât deschiderea

congresului şi se vor începe lucrările congresuale conform regulamentului afacerilor interne.

Dat în reşedinţa Nostíra arhiepiscopiscopă-metropolitană în Sibiu, la 19/31 August 1897.

Miron Romanul, m. p.

Kulturegyletul din Slovacime.

În 11 Septembrie n. c. s'a ţinut adunarea generală a Kulturegyletului din Ungaria nordică în oraşelul slovac Szkolc, numit pe slovacese Skaliţa, în comitatul Neutra. Cu ocaziunea această, preşedintele conte Stefan Karolyi a deschis adunarea print'un discurs foarte caracteristic în felul său. Intreg discursul nu este alt-ceva, decât o vorbire de acuşaţiune în contra guvernului, a parlamentului şi a întregii epoci de 22 de ani, de când a ajuns la putere partida „liberală”. Este un discurs politic în înţelesul strins al cuvântului, măcarcă s'a ţinut cu ocaziunea unei adunări „culturale”, cum numesc Ungurii societăţile lor de maghiarisare.

E de observat, că oraşelul Skaliţa se află tocmai la marginea Moraviei, unde poporaţiunea este curat slovacă. Adunarea a fost cercetată aproape exclusiv de fişpani, vice-spani, solgăbirii şi alţi funcţionari mari şi mici, mameluci ai stăpânirii, despre care au avut ce auzi din gura lui Karolyi.

Fiindcă acest discurs conţine unele momente şi constatări preţioase, reasumăm cuprinsul lui în următoarele:

Trăim în vremuri deosebite, dice contele; trebuie să mărturisesc, că făcând o asemănare între cei 30 de ani trecuţi, cari forméză o epocă nouă în istoria patriei nostíre, şi între trecutul din aceeaşi epocă al naţiunilor din alte ţeri, află o disarmonie foarte bătătoare la ochi. Intre purtarea, recunoştiunea şi sentimentul fiilor noiei Ungarie şi între aceea a fiilor vechiei Ungarie, nu este armonie, nu este consonanţă. Cu un an înainte nu a fost posibil de a înjgheba o majoritate, care pe preşedintele „Kulturegylet”-ului ardelenescon conte Gavriil Bethlen (representantul vechiei Ungarie) s'el pótă alege ca deputat în contra voinţei celor dela putere, ér astăzi, după mórtea lui, naţiunea vré să-i ridice monument ca recunoştiună pentru meritele sale cetăţenesci. Unde este aici logica? Volnicie, cumpărarea sufletelor cu bani, nerespectarea legilor a fost singura cauză a căderii lui Bethlen. Acesta a fost opera celor dela putere!

După asta spune, că în 1894, când era încă ministru-preşedinte Wekerle, presidial „Kulturegylet”-ului din Ungaria nordică a cerut dela guvern, ca subvenţia de 2000 fl., ce o dá acestei societăţi de maghiarisare din bugetul statului, s'o uroce la 10,000 fl., s'eu cel puţin la 4000 fl. la an. De atunci au trecut trei ani şi subvenţia a rămas tot numai de 2000 fl. Şi guvernul îşi motivează acest repetit refus cu aceea, că: „guvernul şi în 1896 şi în 1897 s'a ocupat cu de-amăruntul cu această cestiune (adeacă cu uroarea subvenţiei dela 2000 la 10,000 fl.), dér n'a putut ajunge la alt re-

sultat, decât la acela, că nu se poate abate dela punctul de vedere principiar, pe care l-au stabilit cabinetele anterioare în fața pașilor întreprinși de „Kulturregylet“-ul ardeleanesc și în sensul căruia amestecul guvernului în chestiunile unor astfel de societăți, nu și numai prin ajutorarea lor, s'a declarat ca periculos. (Și totuși guvernul dă numitei societăți o subvenție de 2000 fl. la an! — Trad.) Ministrul instrucțiunii publice Wlasios a declarat s'erbătorește în numele său și al guvernului cu ocaziunea congresului „Kulturregylet“-urilor din anul trecut, că aceste societăți promovăză întărirea ideii de stat maghiar, și că tendința lor este aceeași cu tendința politice culturale a statului și cu toate acestea refuză de a-i mări subvenția. Odată dăce guvernul că e bună tendința „Kulturregylet“-urilor, odată că e periculoasă și prin urmare rea. Și bună și rea însă nu poate fi. Unde este logica?

Este întemeiată acuzațiunea, că guvernele noastre nu fac politică națională. Dela 1867 și până aci idea națională s'ar fi putut valida pe totă linia vieții de stat, decât în acest timp bărbații dela cărma Ungariei ar fi avut intenția, voința tare, patriotismul și curajul de-a face această. Dăr ei ce-au făcut? „Au centralizat toate. De-o adevărată autonomie nici urmă n'a mai rămas nici în comitate, nici în comune. Au pus mâna pe totă puterea și toate drepturile le-au subjugat; și ca să fiă și atotputernici au distrus chiar și puterea obligătoare a legilor. De-odată cu acestea mergând înainte pe calea cutezătoare a socialismului de stat — prin monopolul tunului, sărei și spiritului, prin minele de aur, argint, fier și cărbuni, prin căile ferate, prin postă, telegraf și telefon, prin fabrici, pădurări, economia de câmp, precum și prin manipularea fundațiilor catolice: — guvernul a supus puterii sale cel puțin 400 mii de indiviți inteligenți, va să dăcă cam jumătate din suma intrăgă a alegătorilor, de unde urmază, că afară de puterea publică, sunt binișor în mâna guvernului și condițiunile ferioarei individuale. Dăcă mai adăgem la asta, că guvernul alege parlamentul, el întregese camera magnaților cu magnați noi, pe credincioșii săi el îi căpătusece cu întreprinderi și cu directorate grase, fiă compatibile s'eu incompatibile; pe episcopi el îi numesece, asupra bisericilor el eserează dreptul de supremă inspecțiune: — decât considerăm toate acestea, fără temere se poate dăce, că nici Țarul rusesc nu prea eserează asupra cetățenilor o putere mai mare, mai necondiționată și mai nefermărită, ca guvernul ungaresc“.

După acestea vorbitorul arată, că guvernul n'a s'oiut să folosăcă această mare putere a sa pentru întărirea națiunii maghiare și pentru căștigarea simpatiei Nemaghiarilor. Cu 40 de ani înainte Croații

erau amici intimi ai Maghiarilor, cetău s'rieri de ale lor și „cultivau sentimentul național maghiar“. Astăci însă întreg teritoriul croat arde de ura de rasă în contra Maghiarilor. Tot așa stăm și cu orașul Fiume.

Nici însă și societatea nu presentă o înfățișare măgulitoare. După statistica postală, în patria noastră se oestesc mai multe diare germane, decât maghiere. Cetitorii acestora nu sunt Slovaci, nici Valahi, ci de sigur Maghiari. O astfel de societate nu poate fi p'etrunsă de adevărat spirit național. Știința noastră încă e luată dela Germani. Academia (maghiară) de dect de ani nici măcar încearcă nu face de-a sprijini cultura maghiară. Legislațiunea încă este o nesfârșită decopiere și maimuțare după Germani. Din timpul mai nou abia de esistă o singură lege, care să fi esit esclusiv din sufletul rasei maghiare, din obiceiurile, temperamentul și trebuințele ei.

Pe calea această continuă contele Karolyi până la sfârșit. Ori cât de orb ar fi în șovinismul său, totuși el vede și multe adevăruri, pe cari a avut curajul de-a le mărturisii în vorbirea „culturală“ de mai sus.

Italia și tripla alianță.

Cu ocaziunea întâlnirii princiare dela Homburg se lățise vestea, că ministrul de esterne italian Visconti Venosta și-ar fi esprimat dorința, de-a se întregi tripla alianță, introducând unele modificări, prin cari să se delătore anumite neajunsuri ale ei. Șcierea această se vede, că a fost întemeiată, căci în cercurile politice italiene ea se discută cu viu interes, ba ce-i mai mult, unul din cele mai însemnate organe politice italiene, „Corriere della Sera“, vine și publică un articol, în care se ocupă amănunțit cu defectele triplei alianțe.

„Corriere della Sera“ este organul partidei ministrului-președinte Rudini și a ministrului de esterne Visconti. Dăcă tocmai acest organ vine să se ocupe acum cu chestiunea triplei alianțe, de sigur că nu fără motive serioase o face această. Din spiritul articolului, în care se oglindăză vederile unor bărbați politici atât de însemnați ai Italiei, reese, că Italienii s'au săturat binișor de tripla alianță.

„Corriere della Sera“ se ocupă cu istoria triplei alianțe și apoi intrăbă, decât tripla alianță se referă ore mai mult la evenimentele din Orient, ori la cele din Occident? Germania, dăce, ocupă o situațiune foarte favorabilă în tripla alianță, de-ore-ce atențiunea ei este îndreptată numai

spre Occident, dăr ore această alianță asigură în de-ajuns și interesele Italiei și Austro-Ungariei? La această întrebare — continuă fôia italiană — nu putem da un răspuns liniștitor, măcar că tocmai aici sace defectul triplei alianțe față de Italia.

Italia a intrat în tripla alianță tocmai din cauza chestiunilor orientale; această însă nu are nici un înțeles, decât prin alianță nu se asigură interesele din Orient ale Italiei. Urmările ar fi foarte triste, decât într'o di s'ar adevări, că tripla alianță nu s'eresce interesele naționale italiene, mai ales fiind-că radicalii și celelalte partide estreme și până acum au considerat tripla alianță numai ca o garanție a dinastiei.

Mai inspiră îngrijiri Italiei și imprevjurare, că raporturile între Germania și Anglia devin tot mai încoardate. Germania își frământă foarte mult capul cu Rușii, în timp ce pe Anglia o neglijează. Italia însă vră să trăseacă și mai departe în pace și prieteniă cu Anglia.

Atâta este de-ajuns pentru ca să înțelgă ori și cine, pe ce base stă aci tripla alianță.

Situațiunea în Austria.

Grija de căpeteniă a guvernului cislitan, acum în ajunul redeschiderii sesiunii Reichsrath-ului este, a găsi modul cum să zădărnicească, s'eu cel puțin să paralizeze eventuala reînnoire a obstrucțiunii celor trei partide opoziționale nemțesci; a născoci mijlocele spre a înfrânge acea obstrucțiune și a face posibilă să mergă érašii mașina parlamentară. Căci, ori-cum s'ar învêrti lucrurile, ori-ce s'ar întempla, trei lucruri trebuie să le aducă neapărat la îndeplinire parlamentul pentru ca statul să p'otă funcționa regulat anume: alegerea în delegațiuni; votarea bugetului provisor și consimțământul la prelungirea provisorie — cam pe un an — a convenției comerciale vamale cu Ungaria, și prin această prelungirea întregului pact economic austro-ungar.

Cât despre delegațiuni, ele și așa foarte mult și-au întârziat sesiunea anul acesta față cu obiceiul de până acum, după care ele se întruneau în lunile Maiu ori Iunie. Așa s'au fost întrunit și anul trecut între 4—20 Iunie. De astă-dată se dăce că vor fi convocate pe ziua de 10 ori 12 Octomvre.

Numai după ce delegațiunile vor stabili bugetul comun al monarhiei, parlamentele celor două jumătăți ale monarhiei vor puté și ele discuta bugetele lor proprii, căci trebuie să cuprindă într'ensele cuotele respective.

Despre urgența celorlalte două trebuințe ale monarhiei nu e de lipsă să dăm deslușiri, fiind-că ea este de sine înțelă.

Chibzuind totă vara împreună cu partidele majorității, asupra celui mai potrivit mijloc a înfrânge obstrucțiunea în viitorea sesiune, contele Badeni n'a găsit — cel puțin într'u cât au pătruns, în publicitate tainele chibzuirilor — alt mod decât a înăspri regulamentul camerei și a alege un nou president în locul domolului president din sesiunea trecută, Dr. Kathrein. S'a și găsit deputatul potrivit pentru acest post în persôna Drului Ebenhoch, deputat în Austria-de-sus și unul din fruntașii partidului poporal-catolic; el trece de om energetic, care va săi să înfrêneze extemporările obstrucțiunilor.

În consiliul de miniștri, ținut Vinerea trecută, 10 Septemvre, sub preșidenția împăratului, s'a admis proiectul noului regulament al camerei elaborat de cătră guvern în înțelegere cu partidele majorității. Afară de această s'au mai hotărit în acest consiliu și alte măsuri și dispozițiuni privitor la eventuala obstrucțiune.

În numărul său de Duminecă, 12 c., „Nar. Listy“, vorbind în mod nerăbdător despre șovăirea guvernului de a păși deplin hotărit pe calea federalismului, spune între altele:

„Cine opresce cercurile hotărîtore a o face? De cine se tem? De Germania? De Maghiari? Nici Germania, nici „Magyarország“ nu sunt astăci în așa situație, ca să p'otă opri Austria în hotărîrea ei independentă suverană. Vremurile atotputernicilor Bismarck și Andrassy au trecut!...“

Diarul ceh reproduce pe urmă ce a dăis „Neues Pester Journal“ în numărul său dela 5 Septemvre, anume:

„Nu este de loc vr'o dogmă dualistică, că Ungaria n'ar avé voiă să stée în legătură decât cu o astfel de Austrie centralisată, cum ea era la încheierea compromisului dela 1867. Condiția solidă a pactului din 1867 era numai, că „regatele și țările reprezentate în Reichsrath trebuie să fiă ocărmitute în mod constituțional“ și că condițiunile învoelii au să fiă stabilite între reprezentanța constituțională a Ungariei și reprezentanța constituțională a acelor regate și țări și prin urmare nu cu puterea absolută cislitană“.

„Dăr prin condițiunea această, — dăce fôia pestană — n'a fost de loc stânginită dezvoltarea constituției austriace, nici n'a fost pusă vr'o pedecă formei ei: poporele

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Basarabia.

(Din faso. 5, vol. I. al „Enciclopediei Române“, ce apare în Sibiu.)

Basarabia până în secolul XV. numele Țării Românești întregi; apoi până la 1812 partea sud-estică a Moldovei, numită și Bugeac; acum provincie rusescă.

Geografia fizică și politică.

Țăra, care astăci se numesce Basarabia, este aședată între 45° 9' și 48° 38' lățime nordică și 23° 41' și 28° 8' lungime estică, după meridianul din Paris, s'eu între 4° 19' ap. și 0° 8' res. long. după merid. Pulkow. Constatarea această este stabilită după harta ultimului plan trigonometric, lucrat de cătră statul major rus. Basarabia posedă ca hotare politice din nord-vest imperiul austriac, și anume: Galiția și Bucovina, din vest România, la sud Dunărea și Marea neagră, la est și la nord râul Nistru. După conturul său, Basarabia ne înfățișăză figura unui corn de abundență, părțile căruia sunt cercuite în

tre malurile râurilor Nistru și Prut, ér gura cornului stă deschișă spre linia Mării Negre, ale cărei valuri scaldă malurile Basarabiei pe o distanță peste 20 km. Râurile Nistru și Prut își iau început în munții Carpații, ale căror ultime înălțimi, transformate în nișe dealuri, se sfârșesc la răsărit între orașul Bălți și satul Cornesoi din Basarabia. Acest lanț de dealuri formează linia de despărțire a apelor, ce se scurg în Basarabia dela nord spre Marea Neagră; dela dealuri spre mare nivelul terenului meru se scoboră și la distanță oa de vr'o 40 km. dela orașul principal al Basarabiei, Chișineu, spre sud începe deja valea Bugeacului. Albiile râurilor încep dela înălțimea Bălților și de aci se îndreptă ba cătră Nistru, ba cătră Prut, meru împrașcându-se în largime. Spre Bugeac valea între Nistru și Prut devine tot mai largă și cu desăvârșire deschișă spre sud, din care causă această parte a Basarabiei e bantuită de mari curenți de aer, și mai cu sémă de vânturi, ce usucă și slăbesc vegetațiunea. Iarba stepelor (stipa capelata, stipa plumosa) acopere această câmpie întinsă, dându-i o privelișce monotonă și tristă; abia pe aci pe coala se ridică în

slava cerului nișce movile, rămășițe ale timpurilor preistorice, ér mai la vale câmpia este tăiată în curmeziș de maiestrosul „Valul lui Traian“. După pozițiunea sa geografică Basarabia beneficoză de sôrele sudului Europei, posedă un sol roditor, dealurile sale sunt verzi, acoperite cu păduri și dumbrăvi, râurile ocolesc câmpiile, ér în văile sale pasc multe turme de oi și oișeri de vite. După lucrările comisiiunii topografice a statului major rusesc, Basarabia ocupă un spațiu de 31,360⁰⁰ verste pătrate (versta = 500 stânjeni) sau 633⁸⁷ mile pătrate. Din punctul de vedere administrativ Basarabia se află în momentul de față despărțită în opt județe s'eu rusesce „uezdi“, și anume: dela nord spre sud județul Hotin, Soroca, Iași, Orhei, Chișineu, Bender, Akerman și Ismail. Fiecare județ la rândul său este despărțit în ocôle (volosti) și în stani. La locul principal al fiecărui stan locuiesce stanovoi, un fel de subprefect, pendinte de ispravnic, care la rândul său depinde de guvernatorul Bucovinei, stabilit la Chișineu.

Poporațiunea.

„Basarabia e locuită de Moldoveni

(cum își dăce de obicei poporul român din această parte a Țării Românești), cari compun mai mult de 3/4 din totalul populațiunii“, scrie Zașoicu în cartea sa „Statistica Rusiei“, publicată de statul major rus la 1862. Apoi mai departe adăugă: „Județele Chișineu, Iași, Soroca sunt exclusiv populate de Moldoveni, în județul Hotin ei sunt amestecați cu Rușii s'eu Rușoai, cari par a fi aborigeni aoi, în județele Bender și Chișineu Moldovenii s'au amestecat cu fel de fel de neamuri, veniți și aședați aci nu de mult“. Éta numărul populațiunii Basarabiei, după statistica oficială rusescă pe 1862:

Români 692,000 suflete; Rușoai 120,000; Ovrei 78,750; Bulgari 48,750; Germani 24,160; Ruși 20,000; Țigani 11,490; Ruteni 6000; Armeni 2725; Greci 2000; Poloni 800; Elvețiani 538. Ultimul recensământ al populațiunii Basarabiei s'a făcut la 1890 și s'a isprăvit la 1891. După acest recensământ s'a constatat, că populațiunea totală a Basarabiei este de 1.691,550 suflete. Însă această populațiune n'a mai fost despărțită la recensământ pe neamuri, ci numai pe religii. Cu toate acestea, luând de basă tabelele de recrutație din acești

cișlăitane pot să-și prefacă liber și după plac instituțiile și constituția lor. Deocă Austria se va alocui pe baza federalistă, această nu va însemna nici un fel de vătămare a dualismului, presupunând, o constituția cea nouă ar înființa organe potrivite pentru efectuarea afacerilor comune. O constituție federalistă în Austria n'ar fi deci de loc motiv, ca să resiliăm dualismul și să proclamăm uniunea personală.

Aceste espuneri ale fôiei pestane se consideră ca vederi ale cercurilor hotărâtoare în Ungaria.

SCRIRILE DILEI.

— 2 (14) Septemvru.

Maghiarisarea numelor comunelor. În comitatul Torontalului se lucrează cu un adevărat zel anarchic la maghiarisarea numelor comunelor. Așa de exemplu comuna Petrovoșelo au poreclit-o „Român Petre”; Albinarului i-au dat numele de „Vég-Varjas”; din Ilanțu au făcut „Lánasat”, din Dobrita au făcut „Szeghalom” și așa mai departe. Nimenea n'a întrebat, decât reprezentanțele comunelor sunt învoite la o asemenea batjocurare a numelor lor, ori nu. Totul se face după poruncă, deși numele constituie o proprietate, pe care nici în cele mai despotice state nu are nimenea dreptul de-a o răpi după plac. În țara lui „Papp János” însă toate sunt cu putință.

Inceputul unui fond de teatru român în Bucovina. Cetim în „Patria”: Pentru a vulgariza în poporul nostru sistemul Reiffisen, s'a format un comitet, care a pregătit publicarea unei broșuri populare despre aceste bance. Broșura s'a tradus din limba germană în cea română. Traducătorului i-s'a oferit din partea comitetului pentru munca sa o remunerație de 50 fl. v. a. Traducătorul însă a renunțat în numele familiei sale la cei 50 fl., exprimându-și dorința, ca ei să fiă întrebuințați pentru un scop deosebit adevărat și forțat începutul unui fond de teatru național-român bucovinean cu sediul în Cernăuți. Scrierea va fi distribuită în popor încă în anul acesta. Vor urma apoi statutele întocmite după trebuințele țării.

Urcarea scomptului și piețele. Cetim în „Curier. Fin.” de Duminecă: Numerarul restrângându-se din zi în zi mai mult. Banca Germaniei pentru a proteja incassul său a urcat scomptul la 4%, er dobânda pentru avansurile pe depozite 5%. — La Londra, cererea de capitaluri devenind foarte activă, a silit și acolo Băncile de scompt să urce cu jumătate la sută dobânda la depozitele ce li-se încredințază și a plăti prin urmare unu la sută pentru depozitele de vedere și 1¼ pentru celelalte. Tratele pentru 2 sau 3 luni un mai găsesc cumpărători decât cu 1½/16 și 2 la sută. Pen-

tru acele de 6 luni se exige chiar 2½ la sută. În fine, totul lasă a se prevedea, că Banca Engliterei nu va întârzi d'a imita pe Banca Germaniei, astfel că temerea despre o apropiată urcare a scomptului la Londra, a revenit éráși pe tapet. — La Paris, térgul n'a fost de loc favorabil săptămâna această, mai cu seamă pentru rețele franceze. Lumea se teme mereu de restrângerea numerarului și o mulțime de cumpărători preferă să realizeze decât să suporte condițiile raporturilor urcate. În genere térgul Parisului e greoiu și mai mult în espectativă. — La noi, în Bucuresci, situațiunea térgului a ramas bună. Numerarul e abundent, exportățiunile active și încassările tesaurului merg destul de bine. Vămile dau bune recete, taxele asupra alcoolului se anunță a fi superioare celor din anul trecut, numai veniturile tutunurilor sunt mai slabe cu vre-o 50 de mii de franci, din cauza inundațiilor, care în Mai și Iunie trecut, inundațiunii, care întrerupând comunicațiunile, au întrerupt și aprovizionările în departamentele inundate, provocând astfel o ôre-careoădere în vânzări. Rentele nostre păstrează aproape toate cursurile de acum opt zile.

Concert. Distinsa artistă în violină brașovenă, d-ra Irena de Brennerberg, care se află éráși în Brașov, orașul său natal, va da în 21 Septemvru în sala de concerte dela Redută un concert. Doritorii de a lua parte la acest concert se pot prenota pentru bilete de ađi încolo în librăria W. Hiemesch.

Concertul sororilor Krummel. Asupra debutului în Sibiu a pianistelor brașovene Else și Grete Krummel a mai scris și „Siebenbürgisch D. Tageblatt” o recenziune plină de laude și de recunoștere a talentului artistelor. „Nu ne îndoim, încheie fôia sibiană, că va succede artistelor o mână într'aripate Else și Grete Krummel de a produce pretutindeni, unde vor fi ascultate, prin ensemblul armoniosului lor joc, încântătoare impresiune, ce au produs-o aici și dorim, ca un bun geniu să le conducă în cariera artistică”. — Éta programul concertului din 18 i. c., ce-l vor da distinsele pianiste în Brașov: 1) F. Thieriot: Tema și variațiuni pentru 2 fortepiane. op. 66. 2) Grieg: „Berceuse”, „An den Frühling”, pentru 2 fortepiane. Brahms: 2 jocuri ungueresci pentru 2 fortepiane. 3) Theodor Kirchner: „Sie sagen, es wäre die Liebe”. Grieg: „Te iubesc”. Robert Schumann: „Ambii grenadir”, op. 49. Nr. 1 (cântec pentru bariton). 4) Lisst: Concert patetic pentru 2 fortepiane. 5) Schumann: „Sermanul Petru”, baladă pentru tenor cu acompaniament de fortepiane. 6) Chopin: Étude Cis-moll. Seeling: Loreley. Weber: Rondo aus der C-dur-Sonate pentru 2 pianoforte. Prețul locurilor: baloon și fauteni 1 fl. 50 cr. parquet I 1 fl. 20 cr. par-

quet II 1 fl. I rang 80 cr. parter ridicat 60 cr. galeriă loc de stat 60 cr. parter de stat 50 cr. Pentru studenți 40 cr. Bilete se pot căpăta la librăria W. Hiemesch și séra la cassă. Inceputul la 7½ ôre séra.

Sciri din România.

— **Prințul moștenitor român** a început de câte-va zile să facă și preumblări pe jos prin împrejurimile palatului Foișor. „Timpul” e informat, că M. Sa Regina Victoria a Angliei a invitat pe prințul Ferdinand și princesa Maria să petreacă cât-va timp pe insula Wight, unde Suverana Engliterei le-a pus la dispoziție încântătoare sa reședință de vară. Dér pentru-că sezonul se termină pe insula Wight peste două săptămâni, Altețele Lor Regale au renunțat de a merge acolo, așteptând sosirea în țară a Regelui și Reginei, când se va lua o hotărâre asupra localității unde prințul Ferdinand va avé să petreacă érna viitoare. — D. dr. Leyden, savantul profesor german, a părăsit Joi Buouresci, ducându-se la Sinaia. Destinul doctor, care este ôpele Curții princiare, a examinat cu deamănuntul starea sănătății A. S. R. prințului Ferdinand și a constatat, că atât inima cât și plămânii sunt în cea mai bună stare și că funcționarea lor nu lasă absolut nimic de dorit.

Studentii facultății de litere au comandat o medalie de bronz, în amintirea descoperirii monumentului istoric dela Adam-Klissi. Această medalie poartă pe o parte efigia monumentului dela Adam-Klissi, ér pe cea-altă figura d-lui profesor Gr. Toculescu, descoperitorul monumentului.

— **Înaintări.** Un dier liberal află că A. S. R. prințul Ferdinand, împreună cu alți trei coloueli, vor fi înaintați la gradul de general în primele zile după întôrcerea în țară a Regelui și Reginei.

Aniversarea lui Griviței. La Sinaia s'a ofioat alaltă-eri un Te-Deum la monastire, pentru aniversarea lui Griviței. La acest Te-Deum au asistat ministrii cari se aflau la Sinaia, generalii, și un mare număr de persoane. Orașul a fost împodobit cu drapelul. M. S. Regele a fost felicitat telegrafic atât de consiliul de ministri cât și de mai multe alte persoane cu ocazia acestei aniversări. — toate orașele de reședință din țară, s'a ofioat câte un Te-Deum.

— **Tălhari prinși.** — Poliția din Bucuresci a prins o bandă de opt Țigani, cari au comis în diferite rânduri furturi împrejurul Capitalei. Acești Țigani erau stabiliți la Giurgiu și când voiau să comită jafuri și tâlhării, o porneau spre Bucuresci. Acum un an, banda de Țigani a încercat să comită un furt la un cârciumar anume C. Dumitrescu, din strada Cuțitu de argint. Încingându-se o luptă între cârciumar cu

ômenii lui și între Țigani, doi din ei au fost prinși. Ei au și fost condamnați. Acum s'au prins și cei-alți tâlhari. În dosarul lor e un mare număr de furturi și tâlhării.

Pungași în tren. Vineri, la trenul de Galați, doi pungași au încercat a jăfui pe d-l Dr. Segăroeanu. D-l Dr. Segăroeanu eșind în coridor, cei doi pungași, sub cuvânt că trenul e pus în mișcare, s'au prefăcut că se despart, au împins pe doctor și i-au furat din buzunar un portofoliu cu 200 lei. D-l Dr. Segăroeanu simțind manopera pungașilor, puse mâna pe cel care-l împinsese în față și care furase portofoliu. Dér hoțul trecuse repede banii celui-alt, care, și fugise sâring din tren. La sgomotul făcut de d-l Dr. Segăroeanu, veni mai multă lume din vagon și trenul fu oprit afară din gară. Pungașul prins este un anume Leib Landes, care a comis numeroase furturi prin trenuri. Tovarășul a dispărut însă. — Această pungașiă seamănă cu ou cu ou cu cea comisă pe linia Teiuș — Copșa-mică, despre care am raportat eri. Nu cumva consorțiul de pungași evrei manevrează totodată în Ardel și România?

ULTIME SCIRI.

Petersburg, 13 Septemvru. Diarul „Nowoie Vremia” e informat, că Rusia e înclinată a stărui pe cale pacifică, ca în Turcia să se introducă reformele de lipsă. Se consideră ca lucru foarte important, că Europa ar vré să însărcineze pe Rusia cu această misiune.

DIVERSE.

Cui i-a părut rău, că a făcut bine? Fôia „Volksdgbliad”, ce apare în Haaga, publică următoarea anecdotă interesantă din viața ministrului de interne holandes Borgesius German, Ministrul Borgesius pe timpul când era încă flăcău tiner, făcând împreună cu alții o excursiune cu luntrea pe mare. După ce ajunseră departe pe mare, începu o furtună, care răsturnă luntrea și numai portarului dela castelul Sans Souci avură de-a mulțami escursionistii, că nu s'au înecat cu toții. — Trecură ani și étă că în urmă, Borgesius ajunge conducător al partidei liberale și în această calitate esilea a redacta proiectele de legi contra beutrei. Odată el primi o epistolă plină de injurături și blăstămuri în care autorul declară, că de ar fi sovit, că așa legi aspre aduce contra bețivilor, l'ar fi lăsat să se înec. Se dice, că Borgesius a mângăiat pe salvatorul său cu o sumă mărisoră de bani.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșlanu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

ani făcute pe neamuri, lesne putem stabili că după recensământul din 1890 până 1891 Basarabia se află locuită de 890,000 Români, 400,000 Ruși și Ruteni, 151,000 Ovrei; 100,000 Greci, Bulgari și alte neamuri. Elementul român, în afară de numărul arătat mai sus, după statistica oficială rusă, a mai dat coloniști din sinul său, cari s'au așezat dincolo de Nistru și anume: în guvern. Ecaterinoslaw 26,574 suflete; în guvern. Podolia 42,481 suflete; în guvern. Podolia 42,481 suflete și în guvern. Cherson 114,146 suflete. Așa dér, în ceea ce privește fisnomia etnică a Basarabiei, densa posedă actualminte o populațiune de aproape 1 milion Români; ér dincolo de Nistru, în Podolia, Cherson și Ecaterinoslaw mai există un strat de coloni români de peste 300,000 suflete.

Biserica și școala.

După recensământul din 1890—91 se constată, că în Basarabia locuiesc o populațiune pravoslavnică (biserica răsăritului) de 1,220,439 suflete de alte rituri. În 1870 eparhia pravoslavnică din Basarabia, cu scaunul episcopal din Chișineu, număra în întreaga eparhie 318 biserici de piatră, 625

de lemn, în total 843, afară de acesta eparhia mai posedă 20 mănăstiri. După recensământul din 1890—91 eparhia din Basarabia posedă actualmente 949 biserici. Tote aceste biserici dela 1871, după stăruința arhiepiscopului rus Pavel, deși zidite de Români, au fost transformate în biserici muscălesci, și astăzi aproape pretutindeni serviciul divin se ofioază în vechia limbă bisericăscă slavă. Acest ordin însă la 1890 a fost retras pe alocurea din cauză că populațiunea rurală nu pricepe de loc limba slavă. În momentul de față în toate satele, unde populațiunea e pur română, liturgia se ofioază în două limbi, în limba slavă și cea română, ér evanghelia se citește numai în limba rusă. Deocă în biserici limba română, n'a fost până acum cu desăvârșire interzisă, acesta se datorește exclusiv tenacității populațiunii române, care rămâne credincioasă obiceiului său de a se închina lui Dumnezeu în limba părinților. Ori-cum însă, ocârmuirea rusăscă tinde a rusifica biserica din Basarabia și din ce în ce reușesc, mulțamită seminarului din Chișineu, care pregătesc mereu un număr din ce în ce mai mare de preoți educați rusesci și cari abia scia să cetească

românește. Pirghia cea mai puternică pentru rusificarea Românilor din Basarabia este școala. În Basarabia nu există absolut nici o singură școală românească, și pe când guvernul rus permite Ovreurilor, Grecilor, Bulgarilor și Germanilor să deschiză școle naționale, Românilor este riguros oprit acest drept. În Basarabia există în momentul de față 87 școle eparhiale pe lângă biserici, 131 școle primare cu o singură clasă, și în aceste 218 școle în 1891 au fost 6673 elevi și 794 eleve. Afară de aceste școle pendente de Zemstvo (consiliu județean), ministerul de instrucție întreține 13 școle secundare, 398 școle rurale (cu două clase) și 258 școle primare urbane (cu două clase). Totalul elevilor cari au frecventat școala statului în 1889 a fost: băieți 29,855, fete 9320. Budgetul statului pentru toate aceste școli obeltuesce în orașe 109,284 ruble hârtie (ruble 2 lei 60 bani) și în sate 286,568 ruble hârtie. Școalele secundare din Basarabia sunt următoarele: două licee la Chișineu, o școală reală cu șese clase la Chișineu, un gimnasiu de fete tot la Chișineu și un seminar, un liceu de băieți la Bolgrad, (transformat în liceu rusesc, după răpirea Basarabiei de Sud, după

răpirea Basarabiei de Sud, după tratatul din Berlin) un gimnasiu de fete, un gimnasiu la Akerman, unul la Ismail și unul la Bender pentru fete, în fine un seminar normal la Bairamcea. După o altă statistică pe 1890—91 tot a mini-terului de instrucție din Petersburg, în Basarabia se află 393 școle de stat și 108 școle particulare germane, bulgare și grecesci, adeocă în total 501 școle, din care 101 chederi ovreesci. În toate aceste școli au învățat 30,610 băieți și 7766 fete. Aceste cifre ne arată, că Basarabia sub ocârmuirea rusăscă este lipsită cu desăvârșire de instrucțiunea publică și particulară română, ér instrucțiunea rusăscă acolo nu e la nivel egal cu aceea, pe care guvernul rus o dă celorlalte provincii din vastul său imperiu. Din contră, numărul liceelor rusesci în Basarabia e mult mai mare decât în celelalte provincii. Scopul acestor licee este rusificarea populațiunii urbane, care se face mai lesne decât a populațiunii rurale.

(Va urma.)

Tergul de rimători din Steinbruch.
 Starea rimătorilor a fost la 7 Sept. de 29864 capete, la 8 August au intrat 171 capete și au eșit 634 capete rămânând la 9 Sept. un număr de 29401 capete.
 Se notează marfa: unguerescă veche grea dela — cr. până la — cr. marfa unguerescă tineră grea dela — cr. până la 52.1/2 cr., de mijloc dela — cr. până la — cr. ușoară dela — cr. până la — cr.

Cursul la bursa din Viena.
 Din 13 Septembrie 1897.

Renta ung. de aur 4%	122.35
Renta de corone ung. 4%	99.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.90

Oblig. căil. fer. ung. de est. I. emis.	120.75
Bonuri rurale ungare 4%	97.40
Bonuri rurale croate-slavone	98.30
Imprum. ung. cu premii	155.—
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	141.—
Renta de hârtie austr.	102.20
Renta de argint austr.	102.25
Renta de aur austr.	124.75
Losuri din 1860	144.25
Acții de-ale Băncii austro-ungară.	949.50
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	392.50
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	363.25
Napoleonori	9.52 1/2
Mărci imperiale germane	58.70
London vista	119.75
Paris vista	47.52 1/2
Rente de corone austr. 4%	101.65
Note italiene.	45.22 1/2

Cursul pieței Brașov.
 Din 14 Septembrie 1897.

Benonota rom. Cump.	9.47	Vënd.	9.49
Argint român. Cump.	9.43	Vënd.	9.45
Napoleon'ori. C mp.	9.50	Vënd.	9.52
Galbeuf Cump.	5.65	Vënd.	5.70
Ruble Rusesci Cump.	126.—	Vënd.	—
Mărci gemane Cump.	58.50	Vënd.	—

Lire turcesci Cump. 10.60 Vënd. —
 Scris. fonc. Albina 5% 100.75 Vënd. 101.75

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei” la 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria M. Gross.

Sz. 3503/1897 tkv.

Póthirdetmény.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint a „Furnica” fogarasi tak. pénzt. részv. társ. végrehajtónak Florea Vaszile sárkányi lakos végrehajtást szenvedő elleni 250 frt. s járulékai iránti végrehajtási ügyében 3353/97 tkv. sz. a kibocsátott árverési hirdetményben a fogarasi 4. sz. tjkvben A + 1, 2 rendszám 3 és 2242/1 hrsz. ingatlanokra összesen 269 frt. kikialtási árban ezen kir. járásbirósághoz 1897. évi szeptember hó 21-ik napjának délelőtti 9 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. t. cz. 167. §-a alapján Furnica fogarasi tak. pénzt. részv. társ. végrehajtató érdekében is 250 frt. tőke követelése s járulékai kielégítése végett megtartatni fog.

Fogarasi, 1897 évi augusztus hó 8-án.

A kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

Antreprize de pompe funebre
E. Tutsek.
 Brașov, Strada Porții Nr. 12.
 (Lipit de depoul de ghetete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casurii de mörte, aședământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprieă a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depou de **cununii** pentru monumente și **plântici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, care **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vëndet, pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se eșcută **prompt și ieftin**, i au asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casurii de mörte a se adresa la
E. Tutsek.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1897.

Budapesta - Predeal									
Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.
10.—	8.25		2.10	pl. Viena	sos.	1.50	7.20	1.50	6.20
8.30	1.55		5.45	pl. Budapesta	↑	7.10	1.10	7.50	6.20
11.31	3.56	5.10	9.27	Szolnok		8.30	3.37	11.12	5.32
2.—		8.00	11.33	P-Ladány		5.50	1.19		4.56
3.42	6.52		1.48	sos. Oradea-mare	{ pl. sos. }	11.04	Arad	2.38	11.32
3.58		1.22	2.06	pl. Mező-Telegd.		8.00	10.44	2.31	11.17
4.38		2.19	3.03	Rév		7.10	10.7	2.01	10.42
5.20		3.32	3.45	Bratca		6.13	9.30	1.34	10.08
5.43		4.08	4.06	Ciucia		5.38	9.10		9.50
6.31		5.03	4.53	B-Huiedin		4.49	8.32		12.52
7.16		5.31	5.32	Ghârbău		4.59	7.54		12.20
8.06		5.05	6.24	Clușiu	{ pl. sos. }	3.18	6.54		7.37
8.33		5.14	6.59	pl. Clușiu		2.23	6.13		11.01
8.48		8.40	11.10	Apahida		5.24	4.35		10.46
9.06		9.09	11.27	Ghiris		5.02	4.14		9.23
10.16		10.50	12.30	Cucerdea		3.37	2.55		8.49
10.54		11.25	12.57	Uiuora		2.56	2.15		4.27
11.01		11.49	1.09	Vințul de sus		2.49	2.08		4.20
11.09		11.59	1.16	Aiud		2.41	2.00		8.23
11.31		12.29	1.36	Teiuș	{ pl. sos. }	2.17	1.38		3.59
11.48	11.40	12.55	1.54	Crăciunel		1.55	1.17	3.33	8.06
12.29	11.55	1.30	8.38	Blașiu		1.29		3.18	7.59
12.57		2.08	9.10	Micăsasa		12.55		2.48	7.30
1.11		2.27	9.31	Copșa-mică	{ pl. sos. }	12.40		2.15	6.56
1.42		3.11	9.43	Mediaș		12.01		2.12	6.54
1.58	1.—	3.31	9.45	Elisabetopol		11.41		1.40	6.20
2.13	1.02	3.46	9.59	Sighișoara		11.14		1.13	5.53
2.32		4.08	10.23	Hașfalău		10.55		1.06	5.46
3.04	1.39	4.45	10.23	Homorod		9.45		12.52	5.32
3.40	2.06	5.27	10.51	Agostonfalva		9.13		11.54	4.27
3.47	2.13	5.47	10.58	Apăța		7.02		11.12	3.37
4.03		6.12	11.13	Feldióra		6.37		10.26	3.16
5.35	3.30	7.58	12.26	Brașov	{ pl. sos. }	5.58		10.26	2.45
6.13		8.36	12.58	Timiș		5.08		8.28	6.59
6.42	4.16	9.09	1.16	Predeal		9.08		8.01	6.30
7.16		9.40	1.35	Bucuresot	{ pl. sos. }	8.28		8.01	6.30
8.—	5.07	10.25	2.09			7.02		3.15	6.20
8.55	5.14	11.—	6.40			6.37		6.20	5.30
4.40	5.59	12.26	7.30			6.37		6.20	5.30
5.10	6.29	1.11	8.00			6.37		6.20	5.30
5.10	6.29	1.11	8.00			6.37		6.20	5.30
12.00	11.25	10.10	9.30			6.37		6.20	5.30

Notă: Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încaudrați cu linii mai negre însemnă orele de noapte. — Semnul ← arată cu capul direcția, încâtrău merge trenul.